

Ознаки готування до злочину і замаху на злочин передбачені у ст. 14 і ст. 15 відповідно, а закінчених злочинів – у диспозиціях статей Особливої частини КК [2]. Якщо злочин закінчений, то він поглинає всі стадії його вчинення, вони не мають самостійного значення і не впливають на його кваліфікацію.

Не є зрозумілим питання такого нехтування положеннями теорії права профільним комітетом Верховної ради України.

Гостра полемічність проблеми зумовлена тим, що відносини податкової відповідальності перебувають на межі приватних та публічних інтересів. Так, з одного боку, державі байдуже, чому платник податків не виконав свій конституційний обов'язок та не сплатив визначену суму податку до бюджету. Публічний фіскальний інтерес держави, за рахунок якого і забезпечується життєдіяльність усього суспільства, порушено. З іншого боку, чи не порушуються за таких умов права платника податків під час встановлення відповідальності за вчинення податкового правопорушення? Вибудовування та збереження балансу приватного та публічного інтересу у фінансово-правовому регулюванні загалом і в податковому зокрема є одним із головних чинників, що впливають на рівень фінансової дисципліни в державі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Податковий кодекс України : Закон України від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI (зі змінами).
2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05 квітня 2001 р. № 2341-III (зі змінами).
3. Теорія держави і права : Підручник / видавець Скакун О.Ф. Харків : Консум. 2001, 656 с.
4. Знай свої права. Фіктивні та удавані угоди, URL: <https://llg.com.ua/novini-zakonodavstva/znaj-svoyi-prava-fiktyvni-ta-udavani-ugody/>.

А. И. Иванский, Ю. В. Гришок. К вопросу определения налогового правонарушения в Налоговом кодексе Украины. – Статья.

Аннотация. Освещается вопрос об определении налогового правонарушения, его признаков и элементов, а также их применения в практическом аспекте. Рассматриваются проблемные аспекты в определении налогового правонарушения наравне с действующим законодательством Украины.

Ключевые слова: налоговое правонарушение, состав, признаки, понятия, актуальные проблемы.

A. Ivanskyu, Ju. Grishok. On the issue of defining a tax offense in the Tax Code of Ukraine. – Article.

Summary. The issue of defining a tax offense, its features and elements, as well as their application in practice is covered. Problematic aspects in the definition of a tax offense along with the current legislation of Ukraine are considered.

Key words: tax offense, composition, features, concepts, actual problems.

УДК 347.73

А. Й. Іванський

доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України,

професор кафедри державно-правових дисциплін
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна

Ю. О. Полиха

студентка I курсу
факультету права, економіки та кібербезпеки
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна

УЧАСТЬ МВФ У ФІНАНСОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

Анотація. Залучення грошових коштів із зовнішніх джерел є дозволим методом мобілізації коштів до бюджетів. Важливу роль у цьому аспекті відіграє Міжнародний валютний фонд. У роботі досліджується динаміка та результати співпраці України з МВФ.

Ключові слова: Міжнародний валютний фонд, Україна, зовнішній борг.

Фінансова діяльність України – це заснований на нормах права планомірний процес управління публічними централізованими і децентралізованими фондами коштів, необхідними для здійснення завдань і функцій, що поставлені Конституцією України перед державою, органами місцевого самоврядування та іншими публічними утвореннями, дозволеними державою.

Слід зазначити, що одним із джерел поповнення доходів Державного бюджету є кредити міжурядових організацій. Серед зовнішніх фінансових джерел для України найбільш привабливими є такі міжнародні фінансові інституції, як Міжнародний валютний фонд (далі – МВФ), Світовий банк та Європейський банк реконструкції та розвитку, завдяки пільгам, порівняно низькій вартості запозичень, які вони надають, а також авторитетності оцінок і дій для інших потенційних кредиторів та інвесторів. Співпраця з такими міжнародними фінансовими інституціями розглядається світовою фінансовою спільнотою як акт довіри, підтвердження кредитоспроможності держави.

Ставши членом МВФ, Україна ввійшла до структури Світового банку, їй виділено квоту в 10 678 акцій на загальну суму 1,3 млрд дол. США. Валютну готівку за членство України в банку на суму 7,9 млн дол. США внесли Нідерланди, що є країною-опікуном нашої держави у цій банківській структурі.

Також співпраця з Міжнародним валютним фондом на сучасному етапі дає можливість залучити фінансування від інших міжнародних фінансових установ (Світовий банк, ЄБРР, ЄІБ та інші) та урядів інших держав, як-от США, ЄС, Німеччина, Канада, Японія тощо [1].

Тоді значна частина грошей, до слова, пішла не на підтримку макроекономічної стабільності в країні, як буває зазвичай, а безпосередньо в бюджет, щоб закрити «діру», що утворилася після керівництва Януковича і його уряду. Викликає питання економічна ефективність такого запозичення для забезпечення витрат поза доходами та політична (юридична) відповідальність осіб, уповноважених на прийняття таких рішень.

Україна стала членом МВФ у 1992 році. У 1994–1995 роках співпраця відбувається за програмою системної трансформаційної позики, за якою Україна отримала близько 700 млн дол. на підтримку платіжного балансу країни [2].

Далі співпраця стає більш системною, а позики обчислюються мільярдами доларів. Загалом, за понад 25 років співпраці Україна та МВФ уклали 10 кредитних угод. Дві з них передбачали застосування механізму розширеного фінансування, а решта вісім – механізм stand-by – «напоготові».

За цими угодами Україна могла отримати майже 51,5 млрд SDR (Special Drawing Rights – «спеціальні права запозичення», СПЗ, валюта запозичення на основі «кошика» головних валют), проте отримала менше половини – лише 21,9 млрд SDR (понад 31,5 млрд доларів). Лише за однією кредитною угодою, укладеною в травні 1996 року, Україна повністю використала виділені МВФ гроші (майже 600 млн SDR).

Наприкінці квітня 2014 року МВФ погоджується на ще одну програму кредитування на загальну суму в майже 11 млрд SDR (15,1 млрд доларів). Із першого ж траншу понад 1 млрд доларів знову спрямовано в бюджет. Загалом, із цієї програми на підтримку бюджету надійшло 2 млрд доларів із загальної суми отриманих траншів на 3 млрд доларів.

Попри це, економіка України швидко падає, тому вже менше як за рік (у березні 2015 року) погоджену програму розширеного фінансування на рекордну суму 12,348 млрд SDR. Так само безпрецедентним був перший транш за цією програмою в 5 млрд доларів. За цією ж програмою Україна отримала і максимальну кількість траншів (чотири). Проте і за нею Україна «обрала» близько половини виділених коштів.

Зараз Україна працює переважно з кредитами stand-by. На відміну від розширеного фінансування, яке надається країнам, що потребують термінової допомоги під час кризи, stand-by розрахована на країни, економіка яких є стабільною і зростає, але потребує підтримки в певних питаннях.

Найбільша поточна проблема України – пік виплат боргів попередніх років. За підрахунками НБУ, у 2019–2022 роках планові валютні виплати з відсотками становитимуть 17 млрд доларів.[5]

Щодо інших країн, яким була надана допомога від МВФ, то обсяг наданих кредитів із 1984 р. зростає. Максимальні кредитні суми були надані в період гострих світових фінансових криз (1998 р., 2008 р. та 2010 р.).

Станом на 31 січня 2017 р. країнами, які найбільше одержали кредитів від МВФ, є: Греція – 9 515 975 тис. СДР (21% загальної суми наданих кредитів), Україна – 8 522 096 тис. СДР (19%), Португалія – 4 570 568 тис. СДР (10%).

У 2017 фінансовому році Виконавча рада МВФ затвердила 15 домовленостей у межах механізмів непільгового фінансування МВФ на загальну суму 98,2 млрд. СДР (134,7 млрд. дол. США за обмінним курсом на 28 квітня 2017 р. 0,729382 СПЗ за 1 долар). На превентивні домовленості в межах гнучкої

кредитної лінії з трьома державами-членами (Мексикою (62,4 млрд СДР), Колумбією (8,2 млрд СДР) і Польщею (6,5 млрд СДР)) припало 78% таких зобов'язань. Усі три домовленості в межах гнучкої кредитної лінії замінили собою попередні домовленості, які минули або були скасовані.

Кредити МВФ не стимулюють економічного зростання, їх мета – вирішення проблем дефіциту платіжного балансу. З іншого боку, кредити МВФ можуть позитивно впливати на економічне зростання через два інших канали. Перший канал – це факт співпраці з МВФ, що дає сигнал іншим кредиторам та міжнародним інвесторам про прогнозованість економічної політики в державі. Це може сприяти залученню інвестицій із-за кордону. Другий канал – кредити МВФ (зменшуючи дефіцит платіжного балансу та зменшуючи навантаження на резерви центрального банку, зможуть у майбутніх періодах пришвидшити фазу економічного відновлення) [3].

Також присутні ризики, які можна виділити у фінансовому співробітництві України з міжнародними організаціями, до яких належать:

- 1) неефективна діяльність апарату службовців і фахівців, залучених до процесу розробки і виконання проєктів міжнародних фінансових операцій;
- 2) надмірний бюрократизм під час підготовки кредитної заявки, що спричиняє збільшення терміну затвердження кредиту міжнародними фінансовими установами;
- 3) непрозорість роботи з коштами міжнародних організацій;
- 4) недостатня підтримка малого і середнього бізнесу як на законодавчому рівні, так і щодо реальних фінансових програм;
- 5) низькі темпи впровадження реформ призвели до необхідності запозичення коштів у МВФ, ЄС та ін., що спричинило надвисокий рівень заборгованості, яка у 2015 р. становила 79,4% до ВВП. Сьогодні ця заборгованість перед міжнародними організаціями невпинно зростає. Протягом II кварталу 2021 року валовий зовнішній борг України зріс на 2,2 млрд дол. США (до 125,3 млрд дол. США (порівняно з початком року зменшився на 0.4 млрд. дол. США)). Щодо ВВП, то борг зменшився до 75,2% із 78,6% на кінець I кварталу (на початок року борг становив 81,2%) [1];
- 6) випадки нецільового використання кредитів;
- 7) неефективне використання залучених коштів;
- 8) ігнорування можливості залучення коштів на фінансовому ринку;
- 9) згорання проєктів після припинення фінансування;
- 10) недостатній рівень «інноваційності» проєктів тощо.

Таким чином, можна зазначити, що МВФ за своїм статутом не є благодійною організацією і надає фінансування під певні умови *conditionality*, які є гарантією повернення запозичених коштів. Тому завдання влади країни під час підготовки програм – максимально наблизити умови *conditionality* Фонду з довгостроковими національними інтересами економіки. Однак вплив МВФ на Україну починає поширюватися з економічної сфери на політичну, що може становити небезпеку зовнішнього впливу кредитора на ухвалення політичних рішень у суверенній країні [6].

Загалом, ресурси, отримані від МВФ, повинні не використовуватися для «затикання дірок» у бюджеті, а мати довгостроковий та збалансований характер, бути спрямованими на реформи в конкретних галузях та реалізацію конкретних проєктів. Але шляхом підвищення контролю за цільовим використанням коштів, ліквідації корупції, підвищення інвестиційної привабливості та кредитоспроможності вітчизняних підприємств указані та інші проблеми можна вирішити. Таким чином, можна зменшити залежність економіки України від ресурсів МВФ та поглибити діяльність країни на світових фінансових ринках.

ЛІТЕРАТУРА

1. Международный Валютный Фонд: корпорация зла или спасение экономики в условиях кризиса? *Економіка*. URL: <https://voxukraine.org/mizhnarodnyj-valyutnyj-fond-korporatsiya-zla-chy-poryatunok-ekonomiky-v-umovah-kryzy/>
2. Михайлик О.М. ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОГО КРЕДИТУВАННЯ: МВФ ТА МБРР. *Ефективна економіка*. № 4, 2015. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3962>
3. Мінфін. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/debtgov/2021/>
4. МВФзатвердивкредитУкраїні.*Економічнаправа*. URL: <http://www.epravda.com.ua/publications/2008/11/6/168210/>
5. Зовнішній борг України на кінець II кварталу 2021 року (за методологією шостого видання Керівництва з платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції). URL: https://bank.gov.ua/files/ES/ExDebt_q.pdf
6. Увольнение директора НАБУ Сытника нарушает условия меморандума с МВФ – СМИ. URL: <https://ru.slovoidilo.ua/2021/02/18/novost/politika/uvolnenie-direktora-nabu-sytника-narushaet-usloviya-memoranduma-mvf-smi>

А. И. Иванский, Ю. О. Полиха. Участие МВФ в финансовой деятельности Украины. – Статья.

Аннотация. Привлечение денежных средств со внешних источников происхождения является разрешенным методом мобилизации средств в бюджеты. Важную роль в этом играет Международный валютный фонд. Динамика и результаты данного сотрудничества исследуются в работе.

Ключевые слова: Международный валютный фонд, Украина, внешний долг.

A. Ivansky, Ju. Polikha. Participation of the IMF in financial activity of Ukraine. – Article.

Summary. Receipt of financial resources from external sources of income is a permissible method of mobilization of resources to the budgets. An important role in this aspect is played by the International Monetary Fund. Dynamics and results of cooperation of Ukraine with the IMF are investigated in the work.

Key words: International Monetary Fund, Ukraine, foreign debt.

УДК 349(477) (4-6 ЄС)

М. М. Козак

магістрантка 2-го року навчання
факультету менеджменту та права
Вінницький національний аграрний університет
м. Вінниця, Україна

А. Ю. Острівська

магістрантка 2-го року навчання
факультету менеджменту та права
Вінницький національний аграрний університет
м. Вінниця, Україна

Науковий керівник: **Н. М. Опольська**

доктор юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри права
Вінницький національний аграрний університет
м. Вінниця, Україна

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЗЕМЕЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄС: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Анотація. У статті аналізуються питання відповідальності за земельні правопорушення в Україні та країнах ЄС. Описується порівняння різних видів юридичної відповідальності у сфері використання та охорони земель. Авторами проаналізовано чинне вітчизняне і зарубіжне законодавство та зроблено висновки.

Ключові слова: земельні правовідносини, земельний спір, охорона земель, відповідальність, законодавство, ЄСПЛ.

Законодавство України у сфері земельних відносин постійно зазнає змін, наявність великої кількості джерел призводить до виникнення прогалин та колізій у законодавстві, низького рівня взаємоузгодженості нормативно-правових актів. Як наслідок, неолік належної теоретичної бази у сфері земельних відносин на практиці призводить до ускладнення регулювання земельно-правових відносин, різкого збільшення кількості спорів, пов'язаних із землею, а також спричиняє недосконалість процедур здійснення захисту земельних прав та інтересів.

Отже, правове регулювання земельних відносин в Україні вимагає подальшого аналізу й удосконалення. На нашу думку, у розв'язанні цієї проблеми допоможе порівняння земельного законодавства України із законодавством ЄС задля визначення обґрунтованих пропозицій щодо можливості використання такого досвіду в розвитку законодавства України.

Науково-теоретичною базою дослідження є праці вчених-правознавців у галузі земельного права, як-от Н.А. Алексєєва, Д.В. Бусуйок, І.І. Каракаш, П.Ф. Кулинич, Л.В. Лейба, А.М. Мірошніченко та ін.